

Dostępna stomatologia wcale nie taka dostępna

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: wtorek, 27, styczeń 2026 08:39

Tomasz Smaś

Odśloni: 588

Dostęp do leczenia stomatologicznego w Polsce pozostaje nierówny, a dla wielu osób z niepełnosprawnościami bywa wręcz niedostępny. Najnowszy raport przygotowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pokazuje, że mimo postępu w zakresie infrastruktury i świadomości, system wciąż nie odpowiada na realne potrzeby pacjentów ze szczególnymi wymaganiami. Bariery architektoniczne, brak rozwiązań komunikacyjnych i niedostosowanie organizacji wizyt sprawiają, że część osób rezygnuje z leczenia, narażając się na poważne konsekwencje zdrowotne. Dokument został opracowany w ramach projektu „Dostępna stomatologia”.

Badanie objęło szerokie grono interesariuszy: personel medyczny i niemedyczny, pacjentów z różnymi rodzajami niepełnosprawności, organizacje pozarządowe oraz ekspertów. Analiza wykazała wyraźne różnice terytorialne. W dużych miastach i placówkach o rozbudowanej infrastrukturze dostępność jest relatywnie najlepsza. Na obszarach wiejskich oraz w mniejszych miejscowościach dostęp do gabinetów przystosowanych do potrzeb pacjentów z niepełnosprawnościami jest znacznie ograniczony.

Choć część podstawowych barier architektonicznych – takich jak progi czy schody – została w ostatnich latach zlikwidowana, wiele gabinetów nadal nie spełnia nawet minimalnych standardów dostępności. Szczególnie widoczne są braki w obszarze dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.

Z perspektywy pacjentów kluczowym problemem nie jest wyłącznie fizyczne wejście do gabinetu. Raport pokazuje, że brak jasnej komunikacji i przewidywalności wizyty często okazuje się barierą nie do pokonania. Nadmiar bodźców, hałas, intensywne światło czy pośpiech personelu wywołują silny stres, który skutkuje rezygnacją z leczenia – nawet wtedy, gdy infrastruktura teoretycznie spełnia wymagania dostępności.

Dla wielu osób szczególnie problematyczny jest brak możliwości leczenia w znieczuleniu ogólnym. Ponad połowa kadry zarządzającej gabinetami wskazuje ten element jako najpoważniejszą barierę systemową. Ograniczenia finansowe dodatkowo utrudniają inwestowanie w rozwiązania poprawiające dostępność.

Personel gabinetów stomatologicznych najczęściej ocenia swoje przygotowanie do pracy z pacjentami ze szczególnymi potrzebami jako podstawowe. Jednocześnie wskazuje na pilną potrzebę szkoleń z zakresu komunikacji, pracy z osobami w spektrum autyzmu, reagowania na stres oraz obsługi pacjentów z niepełnosprawnościami intelektualnymi i psychicznymi. Brak procedur i doświadczenia, zwłaszcza w mniejszych placówkach, prowadzi do improwizacji i poczucia niepewności po obu stronach fotela dentystrycznego.

Raport formułuje konkretne rekomendacje, które mogą realnie poprawić sytuację. Wśród nich znalazły się m.in. standardy udogodnień sensorycznych, obowiązek jasnego informowania o dostępności gabinetów, elastyczna organizacja wizyt oraz system grantów inwestycyjnych powiązanych ze szkoleniami i zmianami procedur. Szczególny nacisk położono na wsparcie mniejszych placówek i obszarów wiejskich, gdzie bariery są dziś największe.

Wnioski z badania pokazują jednoznacznie: dostępna stomatologia nie jest luksusem, lecz elementarnym warunkiem równego prawa do ochrony zdrowia.

Pełna treść raportu znajduje się w załączeniu.

Dostępna stomatologia wcale nie taka dostępna

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: wtorek, 27, styczeń 2026 08:39

Tomasz Smaś

Odsłony: 588

Źródło: PFRON